

Briuselis, 2025 m. birželio 6 d.
(OR. en)

9951/25
ADD 1

ENV 479
CLIMA 196
AGRI 255
FORETS 37
ENER 220
TRANS 230
IND 175
SAN 307

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. birželio 6 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	C(2025) 3580 annex
Dalykas:	Komisijos rekomendacijos dėl principo „svarbiausia – vandens vartojimo efektyvumas“ pagrindinių aspektų PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas C(2025) 3580 annex.

Priedama: C(2025) 3580 annex

PRIEDAS

prie

Komisijos rekomendacijos dėl principo „svarbiausia – vandens vartojimo efektyvumas“ pagrindinių aspektų

Pagrindinė efektyvaus vandens tvarkymo praktika, skirta principo „svarbiausia – vandens vartojimo efektyvumas“ pagrindiniams aspektams įgyvendinti

(1) Geresnė išteklių kontrolė

Remiantis esamomis gairėmis¹, išlaikyti tikslius naujausius vandens balansus ir į tokius vandens balansus atsižvelgti priimant planavimo sprendimus, turinčius įtakos vandens suvartojimui ir vandens taupymo priemonėms. Siekiant šio tikslo reikėtų apsvarstyti galimybę imtis šių veiksmų:

- (1) visuose kiekvieno upės baseino vandens telkiniuose nustatyti ir nuolat stebėti paimamo ir grąžinamo vandens kiekį bei vandens nuostolius ir skatinti naudoti skaitmenines iš telkinio paimamo ir į jį išleidžiamo vandens kiekio matavimo priemones. Vandens tiekėjai turėtų dažnai viešai skelbti dokumentus ir duomenis, susijusius su vandens balanso ir vandens kokybės pokyčiais;
- (2) viešojo vandens tiekimo sektoriuje turėtų būti užtikrinta, kad vandens suvartojimas būtų atskirai matuojamas kiekviename pastate, o daugiabučiuose namuose – kiekviename atskirame bute. Tais atvejais, kai reikia teikti duomenis tikroju laiku, kad būtų galima papildomai didinti naudojimo efektyvumą ir užtikrinti investicijų atsiperkamumą, turėtų būti skatinama naudoti išmaniuosius skaitiklius;
- (3) visuose upių baseinuose nustatyti paviršinių vandens telkinių gamtosauginius debitus², atsižvelgiant ir į požeminių vandens telkinių poreikius, kad būtų žinoma, kiek daugiausia galima tvariai paimti vandens, nes tai yra būtina racionalaus ir efektyvaus vandens naudojimo sąlyga. Nustatant didžiausią galimą tvariai paimamo vandens kiekį taip pat turėtų būti atsižvelgiama į nevartojančių naudotojų poreikius ir atitinkamų teisės aktų reikalavimus. Dalyvauti tarpvalstybinio veiksmų koordinavimo veikloje siekiant nustatyti kelių valstybių teritorijomis tekančių upių gamtosauginius debitus, kad būtų išvengta konfliktų, kurie galėtų daryti neigiamą poveikį veiksmingam požiūriui į vandens vartojimą. Užtikrinti veiksmingą gamtosauginių debitų įgyvendinimą, sistemingai į juos atsižvelgiant leidimų imti vandenį išdavimo sąlygose;
- (4) remiantis esamomis gairėmis³, tinkamai įvertinti sūraus vandens ir kitokių skysčių intruziją, taip pat su požeminiais vandens telkiniais susisiekančių priklausomų sausumos ir susijusių vandens ekosistemų vandens poreikius. Atsakingai taikyti valdomo vandeningojo sluoksnio papildymo metodus⁴, šiuo tikslu atliekant išsamų rizikos vertinimą;

¹ Žr. Vandens pagrindų direktyvos Bendros įgyvendinimo strategijos gaires Nr. 34 dėl vandens balansų, kurias galima rasti [čia](#).

² Žr. Bendras įgyvendinimo strategijos gaires Nr. 31 dėl gamtosauginių debitų, kurias galima rasti [čia](#).

³ Žr. Bendras įgyvendinimo strategijos gaires Nr. 18 dėl požeminio vandens būklės ir tendencijų vertinimo, kurias galima rasti [čia](#).

⁴ Žr. Bendras įgyvendinimo strategijos gaires Nr. 39 dėl valdomo vandeningojo sluoksnio papildymo, kurias galima rasti [čia](#).

- (5) užtikrinti, kad išduodant leidimus imti paviršinių ir požeminių vandenį būtų atsižvelgiama į klimato kaitos prognozes, į kurias įtraukiami neapibrėžtumo faktoriai, kad būtų galima numatyti būsimus vandens balanso pokyčius, ir reguliariai derinti leidimus imti vandenį, kad būtų išvengta pernelyg didelio vandens ėmimo⁵. Užtikrinti pakankamą leidimų imti vandenį išdavimo sistemos lankstumą, kai tinkama, atsižvelgiant ir į didelius sezoninius svyravimus. Vengti pernelyg ilgo leidimų galiojimo laiko, kad būtų galima juos lanksčiai pritaikyti atsižvelgiant į vandens balanso pokyčius. Taikyti tinkamą vandens kainodarą, siekiant užtikrinti efektyvų vandens naudojimą. Nustatyti pakankamas atgrasomas sankcijas už neteisėtą, neregistruotą ar neleistiną vandens ėmimą ir išleidimą;
- (6) užtikrinti, kad į upių baseinų valdymo planus būtų įtraukiami vandens balansai ir juose būtų kiekybiškai įvertinta, kiek vandens suvartojama vykdant tam tikrą socialinę ir ekonominę veiklą, kad būtų galima lengviau planuoti efektyvumo priemones remiantis likusių galimybių taupyti vandenį įvertinimu. Į upių baseinų valdymo planus integruoti sausrų rizikos valdymo aspektus ir pasirengti ilgalaikių sausrų rizikai;
- (7) užtikrinti, kad padidinus vandens tvarkymo efektyvumą būtų suvartojama mažiau vandens ir taip padidėtų atsparumas. Šiuo tikslu:
- teikiant vandens paslaugas taikyti sąnaudų padengimo principą, kad visi vandens naudotojai ir vandens naudojimo sektoriai tinkamai prisidėtų prie vandens paslaugų sąnaudų padengimo;
  - užtikrinti, kad įgyvendinant vandens kainų politiką būtų tinkamai skatinama efektyviau naudoti vandens išteklius, remiantis ekonomine analize, kaip reikalaujama pagal Direktyvos 2000/60/EB III priedą⁶;
  - geriau ir platesniu mastu taikyti principą „teršėjas moka“ ir atsargumo principą, panaikinant žalingas aplinkosaugos subsidijas ir visiems vandens naudotojams užtikrinant prieinamus, teisingus ir sąžiningus kainodaros mechanizmus.

To siekdamas valstybės narės gali atsižvelgti į sąnaudų padengimo socialinį ir ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai, taip pat į paveikto regiono ar regionų geografines ir klimato sąlygas.

Užtikrinti visišką vandens kainų politikos skaidrumą, ypač kiek tai sietina su tarifų dydžiu, lėšų naudojimu ir priemonėmis, kurių imamasi vandens ištekliams išsaugoti. Kaip geroji praktika, tai turėtų būti taikoma ne tik geriamojo vandens ir miesto nuotekų valymo, bet ir kituose sektoriuose.

(2) **Vandens tiekimo efektyvumas**

Stiprinti vandens nuotėkių valdymą, nes tai yra viena iš esminių vandens tiekimo sistemų operacijų valdymo dalių, ir pirmenybę teikti investicijoms, kuriomis siekiama greitai šalinti nuotėkius, daugiausia dėmesio skiriant toms tiekimo sritims, kuriose to labiausiai reikia, ir naudojantis visomis esamomis Sąjungos finansavimo galimybėmis ir priemonėmis.

(3) **Vandens kaupimo efektyvumas**

---

⁵ Žr. Bendras įgyvendinimo strategijos gaires Nr. 24 dėl upių baseinų valdymo ir klimato kaitos, kurias galima rasti [čia](#).

⁶ Bendros įgyvendinimo strategijos gairės Nr. 1 dėl ekonomikos ir aplinkos, kurias galima rasti [čia](#).

- (a) Pirmenybę teikti natūralioms dirvožemyje, miškuose, požeminiame vandenyje ir šlapynėse esančioms vandens sulaikymo priemonėms⁷, dėl kurių išgaruoja mažiau vandens, palyginti su vandens kaupimu antžeminiuose dirbtiniuose rezervuaruose.
- (b) Reguliariai prižiūrėti dirbtinius rezervuarus, be kita ko, skiriant lėšų periodiniam nuosėdų šalinimui ir nuotėkių prevencijai.
- (c) Optimizuoti miestų vandentvarką pasitelkiant tokią praktiką kaip lietaus vandens surinkimas ir kitas natūralaus vandens sulaikymo formas bei sparčiau diegti paviršinių nuotekų išlajų prevencijos priemones⁸.

(4) Naudojimo efektyvumas

- (a) Skatinti diegti geriausias turimas technologijas, praktiką ir paslaugas, kad būtų užtikrintas efektyvus vandens naudojimas visuose sektoriuose, be kita ko, propaguojant žiediškumą.
- (b) Skatinti pakartotinai naudoti nuotekas ne tik drėkinimo srityje, bet ir pramonės, energetikos ir viešojo vandens tiekimo sektoriuose, kartu užtikrinant rizikos žmonių sveikatai prevenciją ir atsižvelgiant į sumažėjusių grįžtamųjų srautų upės baseine poveikį aplinkai.

(5) Geras valdymas

- (a) Sukurti skaidrias vandens paskirstymo schemas, pagal kurias būtų numatytas įtraukus valdymo mechanizmas, siekiant užtikrinti nuspėjamumą atitinkamiems vandens naudotojams, įskaitant nevarojančius naudotojus, kartu skatinant tvarumą, sąžiningumą ir pagarbą žmogaus teisėms. Kuriant vandens paskirstymo mechanizmus, reikėtų atsižvelgti į sektorių ir regionų galimybes taupyti vandenį.
- (b) Parengti arba toliau vykdyti specialią socialinę politiką, kuri būtų naudinga mažas pajamas gaunantiems vandens naudotojams ir (arba) pažeidžiamiems / marginalizuotiems asmenims, kad visi galėtų gauti vandens ir naudotis sanitarijos paslaugomis, kaip reikalaujama pagal Direktyvą (ES) 2020/2184 ir Direktyvą (ES) 2024/3019.

(6) Mokymas ir informuotumo didinimas

- (a) Gerinti vandentvarkos institucijų ir institucijų, atsakingų už vandenį naudojančius sektorius, įgūdžius ir joms rengti mokymus, siekiant padėti taikyti principą „svarbiausia – vandens vartojimo efektyvumas“, kad būtų skatinama mažinti vandens suvartojimą.
- (b) Remti mokslinius tyrimus ir inovacijas, gerinti įgūdžius ir gilinti žinias, susijusias su visais efektyvios vandentvarkos aspektais vandenį naudojančiuose sektoriuose. Didinti vartotojų informuotumą apie tai, kaip svarbu taupyti vandenį, kartu sudarant jiems sąlygas elgtis tvariau, atsižvelgiant į vietos sąlygas. Tai taip pat apima skaidrumo vartotojams ir piliečiams

---

⁷ Žr., pavyzdžiui, *A Guide to support the selection, design and implementation of natural water retention measures in Europe, Capturing the multiple benefits of nature-based solutions* (liet. „Vadovas, kaip atrinkti, kurti ir įgyvendinti natūralias vandens sulaikymo priemones Europoje siekiant išnaudoti įvairių gamtos procesais pagrįstų sprendimų teikiamą naudą“), kurią galima rasti [čia](#), Bendros įgyvendinimo strategijos techninę ataskaitą Nr. 82 *Natural Water Retention Measures* (liet. „Natūralios vandens sulaikymo priemonės“), kurią galima rasti [čia](#), ir Jungtinio tyrimų centro ataskaitą *Nature-based solutions for agricultural water management* (liet. „Gamtos procesais pagrįsti žemės ūkio vandentvarkos sprendimai“), kurią galima rasti [čia](#).

⁸ Pagal Direktyvos (ES) 2024/3019 5 straipsnį.

užtikrinimą vandens vartojimo ir vandentvarkos srityse pagal Direktyvos (ES) 2020/2184 17 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2024/3019 24 straipsnį.

- (c) Skatinti geresnį vartotojų informavimą ir didinti jų informuotumą apie vartojimo gaminių ir paslaugų vandens naudojimo rodiklį naudojantis tokiomis priemonėmis kaip ES ekologinis ženklas ir skaitmeninis gaminių pasas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1781⁹.

(7) Tarptautinis aspektas

- (a) Kai aktualu, planuojant teikti techninę ir finansinę paramą šalims partnerėms atsižvelgti į šios rekomendacijos principus ir tikslus.
- (b) Stiprinti bendradarbiavimą su finansų įstaigomis, pavyzdžiui, Europos investicijų banku, Europos rekonstrukcijos ir plėtros banku ir Pasaulio banku, taip pat su privačiuoju sektoriumi, kad būtų pritrauktos ilgalaikės investicijos į efektyvaus vandens tvarkymo iniciatyvas, laikantis ES strategijos „Global Gateway“¹⁰ tikslų.
- (c) Dalytis geriausia praktika įgyvendinant šios rekomendacijos principus ir tikslus ir palaikant tarptautinį bendradarbiavimą propaguoti hidrologinį atsparumą ir vandens tvarkymo efektyvumą.

---

⁹ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1781, kuriuo nustatoma tvarių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo sistema, iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2020/1828 bei Reglamentas (ES) 2023/1542 ir panaikinama Direktyva 2009/125/EB, (OL L, 2024/1781, 2024 6 28, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

¹⁰ Bendras komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Strategija „Global Gateway“, JOIN(2021) 30 *final*.